

3

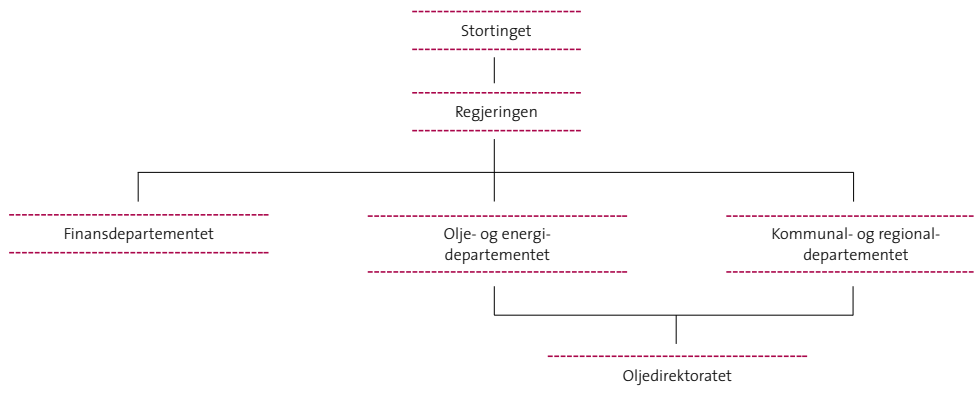
Statlig organisering av petroleumsvirksomheten

Olje- og energidepartementet

Kommunal- og regionaldepartementet

Oljedirektoratet

Statlig deltakelse

Figur 3.1 Statlig organisering av petroleumsvirksomheten.

Stortinget setter rammene for petroleumsvirksomheten i Norge. Store utbyggingssaker eller saker av prinsipiell betydning skal behandles og godkjennes av Stortinget. Regjeringen er gitt fullmakt til å godkjenne mindre utbyggingssaker. Olje- og energidepartementet (OED) har det overordnede forvaltningsmessige ansvar for petroleumsvirksomheten på norsk kontinentalsokkel.

Det er departementets oppgave å påse at petroleumsvirksomheten skjer etter de retningslinjer Stortinget trekker opp.

OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENTET

Olje- og energidepartementet er organisert i tre avdelinger. Disse er Olje- og gassavdelingen, Energi- og vassdragsavdelingen og Administrasjons- og økonomiavdelingen. Ansvar for petroleumsvirksomheten ligger i Olje- og gassavdelingen.

OLJE- OG GASSAVDELINGEN ER ORGANISERT SOM FØLGER:

Oljeseksjonen

Seksjonen er ansvarlig for spørsmål vedrørende utbygging, drift og transport for oljefelt samt markedsspørsmål vedrørende olje og våtgass. Videre er seksjonen ansvarlig for beredskaps-spørsmål for oljesektoren. Seksjonen er også sekretariat for Petroleumspriserådet.

Gasseksjonen

Seksjonen er ansvarlig for spørsmål vedrørende utbygging, drift og transport for gassfelt. Markeds-spørsmål vedrørende naturgass er tillagt denne seksjonen. Seksjonen har videre et koordinerende ansvar for disponeringsspørsmål.

Leteseksjonen

Seksjonen har ansvaret for å koordinere arbeidet med åpning av nye områder for letevirksomhet, gjennomføre konsesjonstildelinger, utforme konsesjons- og letepolitikk og følge opp letevirksomheten.

Miljøseksjonen

Seksjonen er ansvarlig for koordinering av avdelingens arbeid med miljøspørsmål, herunder klimaspørsmål. Videre er seksjonen ansvarlig for departementets arbeid med internasjonale miljøavtaler vedrørende luftutslipp.

Industriseksjonen

Seksjonen er ansvarlig for spørsmål vedrørende leverandørindustriens engasjement i virksomheten. Industriseksjonen har også ansvaret for den forskningspolitiske oppfølgingen av næringen.

Videre er seksjonen ansvarlig for departementets arbeid med internasjonalisering av norsk olje- og gassindustri.

Seksjon for statlig engasjement

Seksjonen har ansvaret for eieroppfølging av Statoil og ivaretagelse av Statens direkte økonomiske engasjement (SDØE).

Seksjon for økonomiske analyser

Seksjonen er ansvarlig for økonomiske analyser som bidrag til utformingen av petroleumpolitikken, herunder departementets arbeid med petroleums-skattesystemet og statens samlede proveny fra petroleumssektoren.

Petroleumsjuridisk seksjon

Seksjonen er ansvarlig for utarbeidelse av lover, forskrifter og annet juridisk rammeverk. Seksjonen har videre ansvaret for å yte juridisk bistand på alle rettsområder som er relevant for departementets arbeid innen petroleumsvirksomheten.

ENERGI- OG VASSDRAGSAVDELINGEN

Energi- og vassdragsavdelingen har ansvaret for arbeidet knyttet til landbasert energiproduksjon, vassdragsforvaltning og energibruk. Arbeidsområdet omfatter blant annet vassdrags-, konsesjons- og energilovgivning, forretningsmessig oppfølging av statsforetakene Statnett SF og Statkraft SF, koordinering av internasjonalt energisamarbeid, energiøkonomisering og energi-effektivisering. Til avdelingen ligger også energi- og miljø saker.

ADMINISTRASJONS- OG ØKONOMIAVDELINGEN

Avdelingen ivaretar departementets administrative oppgaver og fellesfunksjoner. Avdelingen har ansvaret for organisasjon og personalforvaltning, samt budsjett og økonomiforvaltning.

KOMMUNAL- OG REGIONAL- DEPARTEMENTET

Kommunal- og regionaldepartementet har det overordnede ansvaret for arbeidsmiljøet og for de sikkerhets- og beredskapsmessige sidene ved petroleumsvirksomheten. I løpet av våren 2001 vil ansvaret bli overført til Arbeids- og administrasjonsdepartementet.

OLJEDIREKTORATET

Den 2. juni 1972 vedtok Stortinget å opprette et oljedirektorat (OD). Oljedirektoratet er administrativt underlagt Olje- og energidepartementet. I saker vedrørende arbeidsmiljø, sikkerhet og beredskap er Oljedirektoratet administrativt underlagt Kommunal- og regionaldepartementet (Arbeids- og administrasjonsdepartementet fra våren 2001).

Oljedirektoratets viktigste oppgaver knyttet til Olje- og energidepartementets ansvarsområde er:

- å føre den forvaltningsmessige og økonomiske kontroll med at undersøkelse etter og utnyttelse av petroleum er i overensstemmelse med lovgivning, forskrifter, vedtak, konsesjonsvilkår m.v.
- å føre kontroll med at undersøkelser etter og utnyttelse av petroleumforekomster er i overensstemmelse med de retningslinjer departementet fastsetter
- å være rådgivende organ for departementet i spørsmål vedrørende undersøkelser etter og utnyttelse av undersjøiske naturforekomster

Oljedirektoratet ligger i Stavanger, og det er opprettet et avdelingskontor i Harstad.

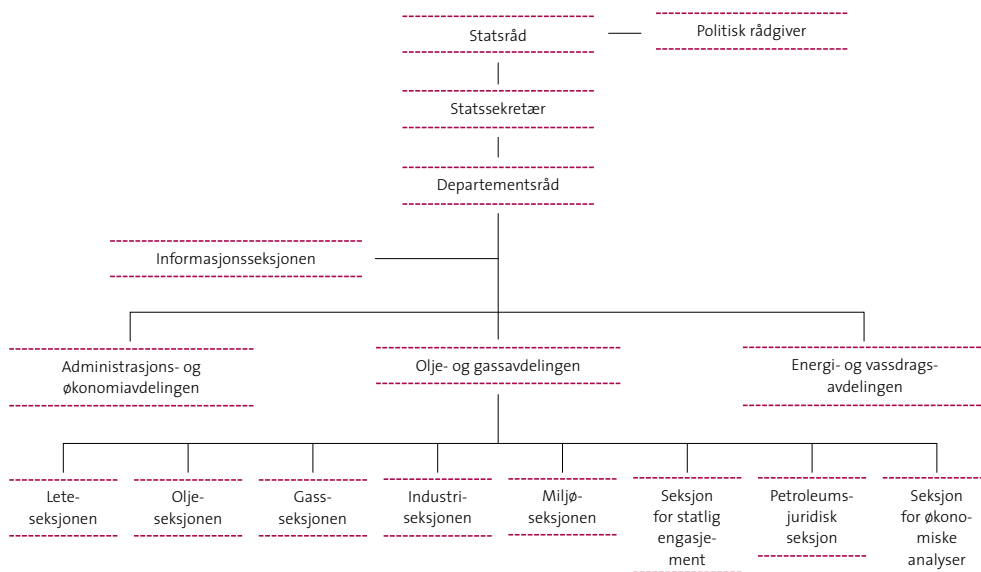
STATLIG DELTAKELSE

Statens direkte økonomiske engasjement (SDØE)

Statens direkte økonomiske engasjement (SDØE) i petroleumsvirksomheten ble opprettet med virkning fra 1. januar 1985, ved at de fleste av Statoils utvinningstillatelser på norsk kontinentalsokkel ble delt i en direkte økonomisk del til staten (SDØE) og en økonomisk del til Statoil.

Opprettelsen av SDØE endret imidlertid ikke de operative forholdene. Ordningen innebærer at Statoil er forretningsfører for SDØE og forestår salg av all petroleum for SDØE.

SDØE-ordningen er et feltspesifikt virkemiddel ved at andelen blir tilpasset lønnsomheten og ressurspotensialet i den enkelte utvinningstillatelse.

Figur 3.2 OEDs organisering.

Fra opprettelsen og fram til 14. konsesjonsrunde i 1993, ble det fastsatt SDØE-andeler i alle utvinnings-tillatelser som er blitt tildelt. I utvinningstillatelser tildelt i 15. konsesjonsrunde, er det SDØE-deltakelse i 16 av 18 tildelte, mens i 16. konsesjonsrunde er det SDØE-deltakelse i tilsammen 8 av 14 tildelte (hvorav 2 er tilleggstilladelinger). Dette gjenspeiler ressurspotensialet og den forventede lønnsomheten i de respektive rundene på det tidspunktet da tildelingen fant sted. For nærmere omtale av SDØE henvises det til kapittel 5.

Den norske stats oljeselskap a.s. (Statoil)

Samtidig med opprettelsen av Oljedirektoratet i 1972 vedtok Stortinget å opprette et helstatlig oljeselskap, Statoil. Statoil har til formål selv, eller gjennom deltakelse i eller sammen med andre selskaper, å drive undersøkelse etter og utvinning, transport, foredling og markedsføring av petroleum og avledede produkter, samt annen virksomhet. Statoil er et 100 prosent stateid aksjeselskap som er forretningsmessig drevet.

Endringer i det statlige engasjementet

Olje- og gassressursene tilhører hele det norske samfunnet og skal forvaltes til beste for nålevende

og kommende generasjoner. Et overordnet mål for regjeringens olje- og gasspolitikk er derfor at en størst mulig andel av verdiskapingen fra olje- og gassvirksomheten skal tilfalle fellesskapet.

Endringer i markeds- og konkurranseforholdene i olje og gassindustrien gjør det nødvendig å foreta tilpasninger for å nå dette målet og fortsatt sikre sysselsetting, høy verdiskaping og en sterk norsk olje- og gassindustri. Av den grunn fremmet regjeringen 15. desember 2000 forslag om en bedre organisering av det statlige eierskapet til olje- og gassforekomstene, jf. St.prp. nr. 36 (2000-2001) Eierskap i Statoil og fremtidig forvaltning av SDØE.

Regjeringen foreslår i denne proposisjonen fire hovedgrep:

1. Å ta inn nye eiere i Statoil ved å børsnotere selskapet.
2. Å selge SDØE-andeler tilsvarende 20 prosent av SDØEs verdi til Statoil, Norsk Hydro og andre.
3. Å opprette et nytt statsaksjeselskap for ivaretagelse av SDØE-porteføljen i utvinningstillatelser, rørledninger og landanlegg som staten beholder andeler i.
4. Å opprette et nytt statsaksjeselskap for transport av naturgass på norsk kontinentalsokkel.